

ילדי המסילה

כתבה: אדית נסביט

איירה: מירה פרידמן

תרגמו: שוהם סמיט ואמנון כץ

הוצאת מודן ואוקיאנוס 2016

על הספר

הספר, שנכתב בתחילת המאה העשרים, מספר על שלושה ילדים, רוברטה, פיטר ופיליס, שנאלצים לעבור עם אמם לכפר. וזאת משום שמצבם הכלכלי מתדרדר, כשאביהם נאסר בגלל אשמת שווא של ריגול. שלושת הילדים אינם הולכים לבית הספר ומבלים את כל זמנם ליד מסילת הרכבת הקרובה לביתם, ובכפר. הם מצילים את הרכבת ממפולת על הפסים, עוזרים לסופר רוסי גולה ולנער שנלכד במנהרה, מתיידדים עם אנשי המקום ומצילים תינוק משרפה בביתו. הם קושרים קשרי ידידות עם אנשי הרכבת ועם נוסע קבוע, שתומך בהם, ואף עוזר לשחרר את אביהם.

הספר זכה לתרגומים לשפות רבות, למהדורות רבות, לסדרות ולסרטים.

במצעד הספרים הספר מיועד לתלמידי כיתות ד-

פעילויות

לפניכם צילום העטיפה של המהדורה הקודמת בעברית.

- התבוננו באיורי העטיפה של שני הספרים. מה דומה בהם? במה הם שונים?
- מה אתם יכולים לומר על הילדים בכל אחד מהאיורים?
- נסו אתם לאייר עטיפה לספר זה. כיצד אתם רואים את דמויות הילדים? את הסביבה? על מה תשימו את הדגש?

רקע

באחרית דבר (עמוד 267) כותבים המתרגמים בפנייתם לקוראים הצעירים כי ספר זה הוא "סוג של מכונת זמן".

" ייתכן כי בשבילכם, הקוראים ילידי ראשית האלף השלישי, חווית הקריאה בספריה הריאליסטיים של נסביט לא תהיה מאד שונה מחוויית הקריאה בספרות פנטזיה. בשני המקרים מדובר בעולמות לא מוכרים ושונים על מאד מעולמכם" (עמודים 267-268)

ענו על השאלות

מה אנחנו יכולים ללמוד מהספר על התקופה שעליה מסופר בו:

- הביאו דוגמאות לדברים המתוארים בספר, השונים ממה שקיים בעולמנו.
- הביאו דוגמאות לדברים הקיימים בעולמנו היום, ואינם ידועים לגיבורי הספר.
- כיצד נראה הבית בפרוור של העיר, המתואר בתחילת הספר, וכיצד התנהלו החיים בו?
- כיצד נראה הבית בכפר?
- נסו לדמיין, מה היה קורה אילו לילדים גיבורי הספר היה טלפון נייד. בחרו אחד האירועים ותארו אותו מחדש, תוך כך שהילדים משתמשים בטלפון הנייד.

דמויות ראשיות בסיפור

- בחרו אחת משלוש דמויות הילדים ותארו את התנהגותה ואופייה, את יחסיה עם הסביבה.
- הביאו דוגמה לאירוע משמעותי בו אפשר להכיר דמות זו.
- האם חל שינוי בדמות מתחילת הספר ועד סיומו?

דמות האם

- כיצד היא מצטיירת בסיפור? כיצד התמודדה האם עם העובדה שבעלה נאסר, כיצד התמודדה עם הצורך לפרנס את משפחתה? (מה עשתה? מה לא עשתה?) מה היו יחסיה עם הילדים?

דמויות משניות בספר

- בחרו דמות אחת מתוך רשימת הדמויות הבאה ותארו מה תפקידה בסיפור, מה הקוראים יודעים על הדמות, האם חל בה שינוי?

הרופא

אנשי תחנת הרכבת

האיש הזקן

אנשי הכפר

הרכבת והמסילה:

- במה עזרה הרכבת לילדים?
- איך עזרו הילדים לרכבת?
- האם הבילוי של הילדים ליד מסילת הרכבת היה מתקבל היום? הסבירו. התבוננו באיור המתאר את המפגש הראשון של הילדים עם הרכבת. מה אומרות הבעות פניהם ושפת הגוף שלהם? האם הייתם מוסיפים כמה משפטי הזהרה לאיור או לפרק?

לילד תמונה זו המגדירה רכבת צרפתית ונושקת וחלפה על פניהם בקול סקטיוק רינג

חיים בלי בית ספר

- כיצד מבליים הילדים את זמנם בכפר כשאננם נמצאים ליד המסילה?
- הילדים מגלים אומץ, עזרה לזולת ותושיה במפגשים עם דמויות שונות ברכבת ובכפר. תארו את אחד המקרים שהרשים אתכם במיוחד.

לפני ואחרי

לפניכם שני איורים. הראשון מתרחש בבית בפרוור האמיד והשני בכפר.

אחרי

לפני

- איזה אירוע מתאר האיור הראשון(לפני) ואיזה אירוע מתאר האיור השני(אחרי)?
- מה אפשר לומר על המסילה והקטר באיור הראשון?
- מה אנחנו יודעים על המסילה ועל הקטר, אף שאננם מופיעים באיור השני?

קראו את השיר שכתבה האם בהקשר לקטר הצעצוע בעמודים 13-14 וספרו:

- מה הטריד את פיטר בזמן כתיבת השיר?
- מה לא עניין אותו?
- האם השתנו סדרי העדיפויות של הילדים בין האיור הראשון לשני?
- באמצעות האיורים בספר אפשר ללמוד על תפיסת עולמה של המאירת. התבוננו באיורים. תארו מה לובשים הילדים, מה אומרות הבעות פניהם והאם חל שינוי בסגנון לבושם לאחר שעברו לכפר?

דמות האב

- קראו בעמוד 15 על יחסיו המיוחדים של האב עם הילדים. "בנות יכולות להיות לא פחות חכמות מבנים ואל תשכח את זה" אומר האב לפיטר.
- כיצד המשך הספר מאשר משפט זה?
- מה הייתה התעלומה הקשורה בהיעדרות האב?
- כיצד מגלים הילדים את התעלומה?
- כיצד הם עוזרים לשחררו של האב ולזיכוי מהאשמה?

התבוננו באיור הבא

- איזה שלב מתוך הסיפור על אב המשפחה מוצג בו?
- מי הן הדמויות באיור? מה הן עושות? מדוע בחרה המאירת לתאר כך את שתי הדמויות?

- איך הייתם מאיירים את המפגש בין האב לרוברטה?

הכינו:

ד"ר איה מרבך

ד"ר רחל עזוז

מחברות ספרי לימוד בחינוך לשוני.